

Jaarverslag van de Stichting Nobilis over het jaar 2014

Samenstelling van het bestuur

De heer drs. Remco Heite, Steenwijkerweg 28, Wolvega, voorzitter
De heer Pieter Jonker, Lange Akker 24, Oosterwolde, secretaris-penningmeester
De heer Beint Koopstra, Achterwei 17, Suameer, tweede secretaris
De heer Johan Veenstra, Binnenweg 5, Nijeholtpade, bestuurslid
De heer drs. Sake W. Jager, Benedictijnenhove 31, Leusden, bestuurslid
Mevrouw Rinnie Veenstra, Achterwei 17, Suameer, bestuurslid

Bestuursvergadering

Het bestuur vergaderde op zondag 30 november 2014 in Leusden ten huize van bestuurslid Sake Jager.

In de bestuursvergadering werden het jaarverslag 2013 met de bijbehorende financiële jaarstukken door het bestuur goedgekeurd. Het beleidsplan 2014-2015 werd ook vastgesteld door het bestuur. Uitvoerig werd gesproken over de nieuwe huisvesting van de Stichting Nobilis in de voormalige school van Fochteloo (Zuideinde 26b), die op 1 april 2014 werd betrokken.

Het bestuur nam besluiten over de openstelling en over het niet heffen van entree en het opstarten van een vriendenorganisatie.

Het bestuur besluit om op voordracht van bestuurslid Rinnie Veenstra de heer Johan Veenstra (Nijeholtpade, Binnenweg 5) te benoemen als nieuw bestuurslid.

Uitvoerig werd gesproken over nieuwe aanwinsten in de collectie en over toekomstige activiteiten in Fochteloo, waarbij aandacht was voor het voorbereiden van de opening op 31 januari 2015 en de open dag twee weken later.

ANBI-status

De Stichting Nobilis is bij beschikking aangewezen als een algemeen nut beogende instelling (ANBI) en valt uit dien hoofde van rechtswege onder de werkingssfeer van de ANBI wet- en regelgeving. In het jaarverslag 2012 is uitgebreid stil gestaan bij het bedrijfsonderzoek van de Belastingdienst en bij de uitslag van dat onderzoek. Op 2 februari 2012 liet de inspecteur weten dat de ANBI-status kan worden voortgezet. De Stichting Nobilis is een culturele ANBI. Het bestuur heeft ook in het verslagjaar 2014 er op toegezien dat de Stichting binnen de aangescherpte richtlijnen (van 1 februari 2010) opereerde.

Schenking bij akte

De Stichting ontving in het verslagjaar de jaarlijkse schenking van Pieter Jonker, groot € 12.500,--, gebaseerd op een schenkingsakte, die loopt over de jaren 2012 tot en met 2016.

Een tweede, belangrijke schenker meldde zich aan: mevrouw Dr. Ina Orbaan. Kortheidshalve verwijzen wij u naar het hoofdstuk **Dr. Ina Orbaan Fonds** van dit jaarverslag.

Huisvesting

In het jaarverslag 2013 van de Stichting Nobilis werd al gewag gemaakt over de besprekingen met het College van Burgemeester en Wethouders van Ooststellingwerf over huisvesting in Fochteloo. Besprekingen die in januari 2014 hervat werden. De onderhandelingen verliepen voorspoedig, zodat overeenstemming werd bereikt over aankoop van de voormalige school in Fochteloo per 1 april 2015 onder strikte ontbindende voorwaarden. De ontbindende voorwaarden hebben betrekking op het

eventueel niet bijeen kunnen brengen van de koopsom en op een minder gunstige exploitatie van de Stichting in de toekomst. De koopsom hoeft daardoor niet betaald te worden in de eerste drie jaar. En er is door de gemeente Ooststellingwerf de mogelijkheid geboden, die periode van drie jaar te verlengen met nog eens drie jaar (met een rentevergoeding over de aankoopsom).

Op 21 februari 2014 tekenden namens de Stichting Nobilis voorzitter Remco Heite en secretaris-penningmeester Pieter Jonker de koopovereenkomst. Op 3 maart was er een overleg met de beheerders van het Dorpshuis Et Legien. Op 5 maart 2014 kreeg de Stichting al de beschikking over de sleutels.

Afgesproken is dat Dorpsbelang Fochteloo als eigenaar van het dorpshuis Et Legien een verbreed toegangspad aanlegt en dat Dorpsbelang de cv-installatie verplaatst. De gemeente stelt het materiaal voor de verbrede toegangsweg beschikbaar. De school is nu bereikbaar voor het laden en lossen met luxe auto's. De werkzaamheden zijn in de zomer van 2014 tot tevredenheid afgerond.

De aanleg van een wilde plantentuin haperde in het verslagjaar. De gele grond werd afgegraven, maar de nieuw opgebrachte zwarte grond is vervuild met stenen en hout. Met de verantwoordelijke bedrijven wordt nog steeds onderhandeld over een oplossing.

Zaterdag 15 maart 2014 werd er in Fochteloo zowel binnen als buiten een grote schoonmaakactie georganiseerd, waarbij Hielkje Westerhof, Henk Goeting, Bein Veenstra, Anneke Tulp, Remco en Nans Heite, Johan Veenstra, Hennie Jonker-van der Heide, Sijtze en Trea Veldema, Leonie Jonker, Geert en Iety Brussen, Beint Koopstra, Rinnie Veenstra, Christien Koopstra en Pieter Jonker zorgden dat in één dag de school, die drie jaar lang leeg stond, weer helemaal toonbaar was.

Afgesproken werd dat er een jaar uitgetrokken zou worden voor de inrichting en verhuizing. Alles verliep volgens plan door de inzet van de vrijwilligers Beint Koopstra, Rinnie Veenstra en Pieter Jonker.

Het gebouw kent de volgende functionele ruimten:

1. Tentoonstellingsruimte, tegelijkertijd ontvangstruimte voor groepen (maximaal 40 deelnemers)
2. Bibliotheek voor boeken, tijdschriften en archieven. Overigens met twee werkplekken.
3. De gang wordt benut als garderobe, maar ook als museumwinkel en aan de wanden kan tentoongesteld worden
4. In het tweede deel van de gang is een ladenkastenwand geplaatst met 180 laden, gemaakt door de kunstenaar Rik Buter uit Den Haag, voor de afdeling chalcografie (de ruim 3.000 blokken en platen waar kunstenaars hun prenten in gegraveerd hebben).
5. Kantoor met twee werkplekken, tegenover de ingang.
6. Magazijn I voor de opslag van uitgaven van de Stichting Nobilis
7. Magazijn II voor de opslag van het archief en de uitgaven van Exlibriswereld
8. Het depot. De voormalige kleuterschool herbergt alle prentencollecties. Overigens ook twee werkplekken.
9. Drukwerkplaats met twee degelpersen en een bibliotheek op het terrein typografie, drukken, enz. met daarnaast nog een kleine opslagruimte.

De Stichting Nobilis heeft er voor gekozen om aan haar naam toe te voegen: centrum voor prentkunst.

Openstelling en beheer

Het bestuur heeft besloten dat na de opening op 31 januari 2015 het centrum opgesteld is op donderdag- en vrijdagmiddag en tijdens solo-tentoonstellingen ook op zaterdag- en zondagmiddag en dat er halverwege 2015 een evaluatie plaatsvindt om definitief de openingstijden vast te stellen. Afgesproken is ook dat er een wintersluiting is van half oktober tot half maart. Groepen en individuele bezoekers kunnen na telefonische afspraak in die periode wel een bezoek brengen.

Het bestuur besluit geen entree te heffen, alleen groepen betalen 5,-- euro per persoon (incl. koffie/thee met koek, een rondleiding en een lezing).

Voor het dagelijks, vrijwillig beheer zijn verantwoordelijk Beint Koopstra, Rinnie Veenstra en Pieter Jonker. De twee eerstgenoemden ontvangen na verkregen toestemming van de belastingdienst daarvoor een vrijwilligersvergoeding.

Per 1 januari 2015 zal als vrijwilliger de heer Johan Oost uit Bakkeveen twee dagen per week aan het centrum verbonden zijn met als verantwoordelijkheid het beheer van de collectie kleine prentkunst (ruim 50.000 bladen grafiek).

Inrichting

De inrichting van het centrum werd financieel en in natura mogelijk gemaakt door verschillende fondsen en particulieren.

Hier volgt het overzicht:

Prins Bernhard Cultuurfonds Fryslân € 2.500,-- voor vitrinekasten

M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting Wassenaar € 1.000,--

VSB Fonds Utrecht € 2.000,--

Stichting Gifted Art Rotterdam € 2.500,--

Stichting Bercoop Fonds € 2.500,--

Stichting Woudsend Anno 1816 € 1.250,--

Rabobank Zuidoost Friesland Heerenveen: kantoormeubilair en serviesgoed uit de (voormalige) Rabobanken van Appelscha, Noordwolde en Gorredijk.

Verfgroothandel voor bedrijf en particulier De Verfboer: alle verf, muursauzen en verfgereedschap in natura geschonken

Christien Koopstra/Jannes Kalfsbeek: zitbank en Bein Veenstra/Anneke Tulp: zitbank

Pieter Jonker: diverse kasten

Remco Heite: in bruikleen: degelpers en kleine handdegelpers, letterbokken

Dr. Ina Orbaan Fonds

Om de exploitatie van de nieuwe huisvesting mogelijk te maken heeft mevrouw dr. Ina Orbaan uit Wassenaar in 2014 een bedrag van € 9.200,-- geschonken, waarvan € 6.000,-- gereserveerd is voor de toekomst en dat bedrag is ondergebracht in het Dr. Ina Orbaan Fonds binnen de Stichting. Mevrouw Orbaan besloot dat zij ook in 2015 opnieuw een donatie zal verstrekken.

Publicaties

Ondanks de verhuis- en inrichtingsdrukte verschenen in het verslagjaar een nieuwe publicatie en een grafiekmap en er werd al gewerkt aan twee nieuwe publicaties die in 2015 zullen verschijnen. Zij hangen nauw samen met twee ateliernalatenschappen, die in 2014 werden verworven (zie hieronder).

Ter gelegenheid van de viering van 200 jaar koninkrijk verscheen er in samenwerking met de Johan Veenstra Stichting een bijzondere grafiekmap met werk van vijf vooraanstaande grafici, te weten Anneke Kuyper, Antje Veldstra, Peter Lazarov, Hristo Kerin (Bulgarije) en Hedwig Pauwels (België) zij maakten in opdracht van de beide samenwerkende stichtingen portretten van Koning Willem I, Koning Willem II, Koning Willem III, Regentes Emma, Koningin Wilhelmina, Koningin Juliana, Koning Beatrix, Koning Willem-Alexander. De map werd ontworpen, evenals het toelichtend cahier door vormgever Sijtze Veldema van Stilet Vormgeving Dwingeloo en verscheen in een oplage van 90 exemplaren. Subsidie werd verkregen van de provincie Fryslân. Het eerste exemplaar werd aangeboden op woensdag 12 maart in Leeuwarden aan de voorzitter de Stichting Nassau en Friesland, Bearn Bilker, burgemeester van Kollumerland tijdens een bijeenkomst in het Historisch Centrum Leeuwarden.

Later in het jaar verscheen deel 4 in de reeks Nobilis Cahiers, *Toon Wegner (1926-2010). Een gedreven kunstenaar*, in een oplage van 700 exemplaren. 60 pagina's in full-colour vormgegeven door Sijtze Veldema van Stilet Vormgever Dwingeloo en gedrukt bij de Koninklijke Van Gorcum in Assen. De publicatie verscheen met financiële steun van graficus Siemen Dijkstra, Kon. Van Gorcum, provincie Friesland en door een gift van een particulier. Exlibriswereld kocht voor de leden van haar vereniging de helft van de oplage aan.

Op woensdag 26 februari werd in Steenwijk de publicatie *Hildo Krop. Penningen* van de hand van Pieter Jonker en Emmy Lagerweij-Polak gepresenteerd. De secretaris van de Stichting Nobilis schreef zijn bijdrage voor dit boek onder de titel *In het licht van de penningkunst van Hildo Krop*. De publicatie werd uitgegeven door de Stichting Instituut Collectie Hildo Krop in Steenwijk. Reden voor de Stichting Nobilis ook om een penning aan te kopen van Hildo Krop, de stadsbeeldhouwer van Amsterdam, die in de vaste collectie in Fochteloo ook wordt getoond.

Tijdschriften

In 2014 werd vanuit het centrum voor prentkunst in opdracht van Exlibriswereld, de landelijke organisatie voor de kleingrafiek het kwartaaltijdschrift *Grafiekwereld* geredigeerd en uitgegeven. Daarnaast schreef Pieter Jonker tal van bijdragen voor het tijdschrift. Jos van Waterschoot schreef in het laatste nummer van de jaargang 2014 een artikel over het centrum van prentkunst in Fochteloo. Het bestuur is voornemens om na de verschijning van elk nummer een kleine expositie in te richten met werk van de kunstenaars, die in het onderhavige nummer aandacht krijgen.

Met de redactie en de uitgever van het tijdschrift *Boekenpost* is dezelfde afspraak gemaakt omdat Pieter Jonker drie keer per jaar een artikel in dat tijdschrift zal bijdragen over de (boek-) illustratie in Nederland en Vlaanderen.

Uitbreiding collectie van de Stichting Nobilis

In 2014 zijn twee ateliernalatenschappen verworven en beide zullen leiden tot een publicatie in de reeks Nobilis Cahiers. Deel 6 zal gaan over de graficus Henk Hester (1937-2002) en deel 7 over de grafica Ank Spronk-Feenstra (1919-2010).

Henk Hester was sinds 1969 als docent verbonden aan de Academie Minerva in Groningen en sinds 1971 woonachtig in De Wilp. De weduwe, mevrouw Pien Hester-Lammers, nam het besluit alle prenten gemaakt door haar man naast alle oorspronkelijke houtgravureblokken, etsplaten en lithostenen te schenken. Verder worden schetsboeken, prenten van leerlingen en collega's, ontwerpen en tekeningen geschonken. Op termijn zullen nog meer tekeningen toegevoegd worden. Ank Spronk-Feenstra, werkzaam en woonachtig in Lochem, had zich toegelegd op het maken van etsen en aquarellen naast werk in opdracht. Haar dochter, mevrouw Jet Spronk, besloot dat het werk van haar moeder bijeen zou moeten blijven en zij schenkt ook jaarlijks in een deel van de ateliernalatenschap. Naast het eigen werk van Ank Spronk zal ook werk van andere kunstenaars toegevoegd worden in deze schenking. Een volledige documentatie over de kunstenaar is ook overgedragen, inclusief foto-albums.

Een derde belangrijke kunstenaarsschenking komt uit de familie Monderman, die werk van hun oom Jan P.C. van Doorn uit Nijmegen schonk. Naast prenten, keramiek, glas-in-lood, een tegeltableau, schilderijen ook originele blokken en platen van Van Doorn en gereedschap dat hij als graficus gebruikte. Ook hier werd nog werk van andere kunstenaars aan toegevoegd en een documentatie over de kunstenaar J.P.C. van Doorn.

Van alle drie kunstenaars zal werk in de vaste collectie in het centrum van prentkunst in Fochteloo worden getoond.

Dat juist in het drukke verhuisjaar 2014 ook nog zulke grote collecties onder dak gebracht moesten worden, zorgde voor extra veel werk. Ook mevrouw Court zette in het verslagjaar haar schenkingen van werk van haar man Toon Wegner (1926-2010) voort. Bruiklenen werden omgezet in schenkingen.

Een grote schenking met boeken en prenten kwam binnen van de verzamelaar Henk Muda Nijmegen, die naar het buitenland emigreerde.

Een schenking van alle verschenen premies van de Wereldbibliotheek Vereniging kwam binnen van de heer Coen D. Heij, Borculo.

Een collectie litho's, etsen, houtgravures van Lou Strik werd geschonken door mevrouw Anneke Kuijper uit Amsterdam.

Een collectie met 39 werken van diverse kunstenaars werd geschonken.

Jakob van der Beek Zwolle schonk een reeks catalogi, o.a. van museum Kempenland Eindhoven.

Schenken in natura worden op waarde getaxeerd en kunnen daarna in de giftenaftrek meegenomen worden, omdat de Stichting Nobilis de status van Culturele Anbi heeft.

Natuurlijk vonden er ook nog enkele aankopen plaats, die de collectie verrijkten:

1. 76 grotere en kleinere prenten aangekocht uit het atelier van de graficus Cees Andriessen.
2. Olieverfschilderij Toon Wegner *Stilleven met Delfts blauw*, 23 augustus 1948.
3. Map met tien etsen van de Haagse Etsclub, uitgave 1987.
4. Een serie kunstenaarsboeken van Philip Elchers Groningen
5. Drie tekeningen en een prent van Thijs Mauve
6. Collectie blokken en prenten in het bezit van mevrouw Anneke Kuyper, Amsterdam

Tentoonstellingen

In juli werd werk van Peter Lazarov uitgeleend uit de Nobilis-collectie aan een grafiektentoonstelling in Noordelijke Kunsthof in Appingedam. De tentoonstelling werd geopend door Pieter Jonker, secretaris van het bestuur van de St. Nobilis.

In het verslagjaar werd op verzoek van De Kijkzaal-commissie in Wolvega een tentoonstelling met werk van Johannes Mulders uit de Nobilis-collectie gerealiseerd. De tentoonstelling werd gehouden van 24 november 2014 – 10 januari 2015.

Overige activiteiten

In et verslagjaar werd regelmatig bezoek gebracht aan mevrouw Diana Court in zake verwervingen van de ateliernalatenschap van Toon Wegner (8 januari 2014, 24 januari 2014, 6 februari 2014, 19 februari 2014, 19 maart 2014, 6 mei 2014, 19 juli 2014, 1 oktober 2014).

Op 11 januari 2014 werd een bezoek gebracht aan de familie Mulders in zake bespreking over o.a. de aanvulling op de aankoop van de ateliernalatenschap van Johannes Mulders.

Op 14 januari 2014 werd een lezing verzorgd over prentkunst in Joure.

Op 15 januari 2014 werd een atelierbezoek afgelegd bij graficus Cees Andriessen, Apeldoorn.

Op 16 januari 2014 een bespreking met vormgever Sijtze Veldema in Dwingeloo.

Op 17 januari 2014 een bezoek aan uitgever Philip Elchers.

Op 18 januari 2014 een atelier bezoek aan Guus Hellegers in Steggerda.

Op 25 januari 2014 werd de opening bijgewoond van de tentoonstelling van Antje Veldstra in Veenwouden.

Op 29 januari 2014 atelierbezoek Grietje Postma in Boelenslaan.

Op 30 januari 2014 bespreking met Johan Veenstra Stichting inzake uitgave grafiekmap.

Op 5 februari 2014 opnieuw bezoek aan mevrouw Grietje Postma, Boelenslaan.

Op 13 februari 2014 bespreking met P. Martina, directeur Museum Drachten.

Op 22 februari 2014 atelierbezoek Antje Veldstra Groningen

Op 27 februari 2014 levering boeken aan Guus Hellegers.

Op 3 maart 2014 bespreking met beheerders Dorpshuis Et Legien.

Op 4 maart 2014 bezoek aan Johan Veenstra Stichting Nijeholtpade in zake levering grafiekmap.

Op 5 maart 2014 sleuteloverdracht in Fochteloo.

Op 6 maart 2014 bespreking met vormgever Sijtze Veldema Dwingeloo

Op 7 maart 2014 bespreking met Administratiekantoor Van der Bijl Buitenpost

Op 12 maart 2014 presentatie grafiekmap 200 jaar Koninkrijk

Op 15 maart 2014 schoonmaakdag in de nieuwe huisvesting in Fochteloo.

Op 28 maart 2014 atelieroverdracht Henk Hester, De Wilp

Op 12 april 2014 opening tentoonstelling Museum Drachten bijgewoond

Op 12 april 2014 atelierbezoek Siemen Dijkstra Dwingeloo

Op 17 mei 2014 bijeenkomst Exlibriswereld met veiling bijgewoond, aankoop werken van Thijs Mauve.

Op 19 mei 2014 werd de jaarvergadering bezocht van Kring van Bercoop in Nijeholtpade.

Op 25 mei 2014 opnieuw bezoek aan mevrouw Hester i.z. ateliernalatenschap.

Op 31 mei 2014 Groninger Ploeg-dag in Groninger Museum bijgewoond.

Op 1 juni 2014 Museum Belvedere, Oranjewoud

Op 19 juni 2014 bespreking met Johan Veenstra, Nijeholtpade.

Op 24 juni 2014 Galerie De Boer, Smilde i.z. mogelijke aankoop schilderij Mulders.

Op 26 juni 2014 boekpresentatie bijgewoond in Diever

Op 5 juli 2014 een lezing verzorgd in De Noordelijke Kunsthof t.g.v. opening tentoonstelling.

Op 12 juli 2014 opening Open Stal bijgewoond.

Op 22 juli 2014 bezoek gebracht aan de fam. Monderman in Sleen in zake hun schenking van werk van de graficus Jan P.C. van Doorn.

Op 10 september 2014 atelierbezoek mevr. A. Kuyper Amsterdam

Op 27 juli tentoonstelling Peter Lazarov weer opgehaald uit Appingedam.

Op 18 augustus 2014 atelierbezoek Anne de Boer-Olsen, Lageland.

Op 20 augustus 2014 mevrouw D. Court opgehaald uit Orvelte om een bezoek te kunnen brengen aan ons centrum voor prentkunst in Fochteloo.

Op 5 september 2014 opening tentoonstelling Rik Buter Orvelte bijgewoond.

Op 3 en 6 september bezoek gebracht aan Galerie De Roos van Tudor, en opening van de tentoonstelling verzorgd op 6 september met een lezing.

Op 14 september 2014 opening tentoonstelling Sies Bleeker bijgewoond.

Op 28 september 2014 bezoek aan mevr. Hester i.z. ateliernalatenschap Henk Hester.

Op 1 oktober 2014 atelierbezoek Peter Hiemstra Oldeberkoop.

Op 9, 10 oktober Museumcongres bijgewoond in Leeuwarden.

Op 23 oktober 2014 bespreking tentoonstelling in Kijkzaal Wolvega.

Op 2 november 2014 opening bij Van Strien in Nieuw Amsterdam bijgewoond.

Op 8 november 2014 viering jubileum VVNK 1900 Drents Museum bijgewoond.

Op 9 november 2014 voorbereidend gesprek over cahier Henk Hester in De Wilp met mevr. Pien Hester.

Op 10 november 2014 bijeenkomst Kring van Berkoop bijgewoond.

Op 24 november 2014 Mulders-tentoonstelling naar Wolvega gebracht. Op 27 november lezing verzorgd bij opening.

Op 27 november 2014 uitreiking Friese Anjer aan Open Stal bijgewoond in Leeuwarden.

Op 29 november 2014 opening Werkman-tentoonstelling in Drachten bijgewoond.

Op 8 december 2014 bespreking met onze nieuwe drukker Ten Brink Meppel

Op 13 december 2014 bijeenkomst Exlibriswereld in Doetinchem bijgewoond.

Op 16 december 2014 collectie Muda opgehaald in Nijmegen.

